

* تأکید کردن بر نام دولت‌ها در بودجه یا مترادف داشتن بودجه با دولت به سه دلیل عمده می‌باشد:

۱- اولین سازفاها یا مجموع‌های است که بودجه در آن باره سازی شده است می‌باشد.

۲- دولت‌ها معمولاً بودجه‌های ساختارمند و تنظیم می‌کنند که دارای پدیدگی‌های نثر می‌باشد.

۳- وجود قوانین حدود در تنظیم بودجه توسط دولت‌ها باعث منظم کردن فرآیند بودجه‌ریزی توسط

دولت‌ها شده است.

* نظریه‌ها اقتصادی در مورد نقش دولت: (تفنی حدود وظایف دولت‌ها)

① **طلائیک**: در دیدگاه طلائیکها اعتقاد بر این مسئله بود که نقش دولت‌ها در مسائل اقتصادی

باید نقشی محدود باشد و دولت‌ها در تمام مسائل نباید دخالت کنند.

در این دیدگاه دولت‌ها سه وظیفه اساسی برعهده دارند که عبارتند از:

- حمایت از زبان و مال مردم جامعه

- ایجاد نظم و اعمال قانون

- فراهم نمودن کالاها و خدماتی که بخش خصوصی از تأمین آن عاجز می‌باشد.

* این دیدگاه با « انقلاب صنعتی انگلستان » مصدق بود. این دیدگاه معتقد به مکتب‌نظم بازار هستند.

دولت و

② رفاه اجتماعی: بعد از به وقوع پیوستن بحرانهای جهانی در اقتصادها بزرگ دنیا مانند امریکا و اروپا

و ناتوانی بخش خصوصی در کنترل این بحرانها و به دنبال آن افزایش فشار بر مردم

جامعه لیب شد تا دولت‌ها در مسائل اقتصادی نقش پررنگتری برعهده بگیرند

این دیدگاه معتقد به مکتب‌نظم دستوری می‌باشد.

③ **نمو طلائیک**: در این دیدگاه معتقد بر فعالیت همزمان دولت و بخش خصوصی بوده است. در این

دیدگاه، دولت‌ها به جای اینکه بیشتر به فعالیت و امور اجرایی بپردازند درگیر برنامه‌ریزی

و نظارت شده اند و در کنار آن فعالیتهای اقتصادی هم باید به عبارتی صنایع مادر

در کشور را برعهده گرفته اند. (بخش خصوصی و دولتی)

* نقش های دولت : (اقتصادی)

۱- تخصیصی : فرآیندی که طی آن چگونگی استفاده از منابع محدود جهت تولید کالا و خدمات عمومی که جزو نیازهای اساسی و حیاتی جامعه می باشد تعیین می گردد یا به عبارتی دیگر فرآیندی که طی آن منابع محدود جهت تأمین نیازهای اساسی مورد استفاده قرار می گیرند.

۲- توزیعی : فرآیندی است که طی آن، دولت با مجموع اقداماتی سعی در کاهش فاصله طبقاتی بین مردم جامعه را مدنظر قرار می دهد. به عبارت دیگر نقش توزیعی دولت به دنبال کمک به افراد کم درآمد می باشد.

۳- تنبیهی : که در آن به دنبال مابند دانستن قیمت کالاها اساسی و خدمات عمومی می باشد.

۴- قانونی : نقش هایی است که طی آن دولت با وضع قوانین و مقررات سعی در حفظ وظائف قانونی حکومت را نشان می دهد.

واژه بودجه در زبان فرانسوی از زبان فرانسه اقتباس شده است و در زبان فرانسه از زبان انگلیسی گرفته شده است. واژه *budget* برای اولین بار از زبان فرانسوی که به تلفظ عمومی اطلاق می شود و در آن وجه نقد، بده داری می شود اقتباس شده است که بعدها انگلیسی ها برای بده داری و افعال صورت های درآمدها دولت به پارلمان از این تلفظ عمومی استفاده می کردند. زمانی که قانون اساسی ایران در حال نگارش بوده است از قانون اساسی فرانسه و بلژیک تقلید بسیار نموده است لذا طمعه بودجه از این طریق وارد زبان فارسی گشته است.

* تاریخچه بودجه : برای اولین بار در کشور انگلستان به منظور کنترل درآمدها دولت توسط پارلمان و نمایندگان مردم و قسارهایی که بر پادشاهان انگلیس به منظور اجلا و حدت رویم در اخذ مالیات ها از بازرگانان و تولید کنندگان آمده است، بوجود آمده است. اما بعد از مدتها کاستی هایی در نظارت صرف بر مجموع درآمدها سبب گشت تا پارلمان بر هزینه ها نیز نظارت

* تاریخچه بودجه در ایران : در ایران ، اولین بودجه ، زمامداران صنفی نظامش یافته است . اما شکل منظم و سازمان یافته آن از سال ۱۲۸۹ بوجود آمده است .

* ضرورت بودجه و بودجه نویسی :

بودجه نویسی فرآیندی است که طی آن ترخیص منابع محدود به نیازهای نامحدود می باشد . لذا استفاده حداکثری از منابع کمابند ضرورتی بودجه و بودجه نویسی می باشد .

* اهمیت بودجه و بودجه نویسی :

از آنجایی که بودجه ، ترخیص کنندگی کشور می باشد و دولت ها به واسطه آن می توانند بر تمام مشاغل کشور تأثیر گذار باشند لذا بودجه از اهمیت فراوانی برخوردار می باشد .

بودجه هر کشور به دلیل گستردگی از کوچکترین مسائل تا بزرگترین مسائل کشور ، همچنین از فقیرترین افراد تا ثروتمندترین افراد جامعه را شامل می شود که این نیز دلیلی بر اهمیت بودجه در هر کشوری می باشد .

* نیاز به بودجه بندی در سازمان :

بودجه ، هدف ها و راهبردهای سازمان را بصورت های مالی بیان می کند و راهی اجرا و کنترل آن را مشخص می نماید .

* از فواید به دلیل عمده به بودجه بندی نیاز دارند :

۱- نشان دادن مفهوم مالی برنامه ها

۲- شناسایی منابع مورد نیاز اجرای یک برنامه

۳- به دست آوردن معیارهای سنجش ، نظارت و کنترل نتیجه ها و مقایسه آن با سایر برنامه ها

* (سطح) متفاوت در رابطه با بودجه :

- ۱) توجه به جنبه سیاسی : در جنبه سیاسی ، تعریفی که از بودجه می شود عبارت است از : راهها و هزینه های کشور که برای یک سال مالی تهیه می شود و برای تصویب و تبدیل لایحه بودجه به قانون بودجه در اختیار مجلس یا پارلمان قرار می گیرد ، بودجه گفته می شود .
- در جنبه سیاسی ، به تقلید قوا توجه ویژه ای می شود .

۲) توجه به جنبه مالی :

زمانی که در تعریف بودجه، بر مسائل اقتصادی یا هماهنگی در اموال و هزینه‌ها، توجه بیشتری شود و بودجه بیشتر به دنبال ارتقاء هزینه و درآمد باشد به جنبه مالی بودجه توجه شده است.

توجه به جنبه اقتصادی بودجه

۳) توجه به جنبه مدیریتی و برنامه‌ای :

در این جنبه، توجه بیشتر در بودجه معصوف به رسیدن به اهداف و راهبردهای باشد. این تعریف جدیدتر از تعریف از بودجه می‌باشد. از آنجایی که در جهان کنونی بدون برنامه و اهداف مشخص نمی‌توان زندگی کرد، لذا بودجه‌ای که در هائیر معصوف به این نوع بودجه ریزی می‌باشد. این نوع بودجه ریزی معمولاً حدی از آینده‌نگاری را مدنظر قرار می‌دهد.

* بودجه کل کشور شامل سه قسمت عمده می‌باشد :

۱- بودجه عمومی و الف - بودجه عاری (ب) بودجه عمرانی

- بودجه عمومی، بودجه‌ای است که شامل تمام یا اکثریت مردم جامعه می‌شود و به دو قسمت بودجه عاری و عمرانی تقسیم می‌شود.

بودجه عاری همان بودجه‌های جاری در کشور می‌باشد؛ بارانه - حقوق پرسنل

بودجه عمرانی، بودجه‌هایی که صرفاً جهت زیرساخت‌های کشور می‌شود و سدسازی

۲- بودجه شرکت‌های دولتی :

شرکت‌هایی هستند که زیر نظر دولت می‌باشد اما در بخش‌های مالی، اعم از درآمد و هزینه به دولت وابسته می‌باشد.

۳- سازمانهای غیرانتفاعی وابسته به دولت :

سازمانهایی هستند که میزان درآمد در آنها یا بسیار پایین است و یا صفر می‌باشد و از طرف دیگر ماهیت آنها نیز ایام امور عام‌المنفعه می‌باشد.

*** اصول بودجه :**

میزان قطعیت در علوم انسانی به میزان قطعیت در علوم تجربی و علوم ریاضی نمی رسد؛ اما وجود یک سری ضوابط و اصول در علوم انسانی جهت دست یافتن به یک نگاه مشترک برای تمام مردم لازم و ضروری می باشد. میزان تغییرپذیری در علوم انسانی بسیار زیاد می باشد، چون در علوم انسانی، با انسانها که موجودات بسیار پیچیده ای می باشند و در شرایط متفاوت رفتارهای متفاوت نیز از خود بروز می دهند، از آنجایی که در بودجه تألیف بر عوامل انسانی نیز وجود دارد، لذا بودجه حالت تغییرپذیری بالایی دارد. اما با توجه به اصول کلی بودجه، می توان میزان تغییرپذیری آن را تا حد مبالغه کاهش داد.

۱) اصل سالانه بودن بودجه :

هر برنامه باید یک نقطه شروع و یک نقطه پایانی داشته باشد تا نظارت و کنترل و پیش بینی آن برنامه آسان تر و قابل دست یافتن به اهداف آن باشد. بهترین زمان برای بودجه یک سال می باشد.

- دلایل سالانه بودن بودجه :

- ۱) زمان بر بودن نظارت و تصویب بودجه؛ اگر بودجه یک کشور در فاصله زمانی از یک سال نوشته شود، نمی توان دولت و مجلس، صرف نظارت، تنظیم و تصویب بودجه می شود.
- ۲) بسیاری از درآمدها و هزینه ها که کشور متناظر از شرایط جوی می باشد، لذا باید تمام اصول سال در یک بودجه، مشمول یک بند بودجه بشود تا تمام درآمدها و هزینه ها دولت ها مدنظر قرار داده شود.
- ۳) اگر بودجه برای مدت زمانی بیش از یک سال تهیه و تنظیم شود از وقت آن کاسته می شود.

- حالتها استناد برای اصل سالانه بودن بودجه :

*** بودجه یک دوازدهم یا چند دوازدهم :** زمانی مورد استناد قرار می گیرد در دولت و مجلس نتوانند در محفل قانونی و لازم، بودجه را تصویب نمایند، لذا به منظور جلوگیری از توقف فعالیت ها کشور، بودجه یک ماهه که برای ابرت با بودجه یک ماه از سال قبل، مورد تصویب قرار می گیرد.

(*) اعتبارات برنامه‌ای :

بنابر اصل سالانه بودن بودجه، اعتباراتی که در سال مالی منظور می‌گردد باید در همان سال مصرف شود اما نظریه اینکه، دولت‌ها طی اوقات اقدام به انجام عملیاتی می‌نمایند پیش از تکمیل سال برای انجام آن مورد نیاز می‌باشند، از آنجایی که تخصیص تمام هزینه‌ها برای اینگونه پروژه‌ها برای یک سال نه تنها صورت ندارد بلکه باعث بالا رفتن حجم بوجه و عدم توازن بین دخل و خرج دولت می‌شود؛ از تعهدات اینگونه پروژه‌ها یک جا مورد تصویب مجلس قرار گیرد، تعهدات دوره برنامه خود به خود در هر سال مورد تصویب قرار می‌گیرد. مانند پروژه‌های آبرسانی به قمم از سر شاخه‌ها در

(۲) اصل جامعیت :

اشاره به این موضوع دارد که بودجه یک گویا باید بصورت یکجا تهیه و تصویب شود. در واقع طلبی درآمدها و هزینه‌های دولت برای یکبار و توسط یک ارگان جمع‌آوری می‌شود پس پس و مورد تصویب قرار گیرد.

- دو قاعده کلی از اصل جامعیت بودجه، سردایت می‌شود :

- ① اینکه درآمدها و هزینه‌ها هم‌دگر بر یکجا گردانند.
- ② تمام اقدامات درآمدها و هزینه‌ها در بودجه منعکس گردد و هیچ چیزی از قلم نیفتد.

(۳) اصل وحدت بودجه :

هر سازمانی، چه عمومی و چه خصوصی برای خود، نفه و برنامه‌ای را دارا می‌باشند. در صورت اینکه تمام برنامه‌ها و فعالیت‌ها و طرح‌های دولت توسط یک سازمان نوشته شود، جلوی بسیاری از دوباره کاری‌ها گرفته می‌شود و این یعنی استفاده بهتر از منابع موجود جهت دست یافتن به راه حل‌ها و نتایج مطلوب. وحدت بودجه به دولت این امکان را می‌دهد تا مانده‌های قبلی، هزینه‌های عمومی را هنگام تنظیم بودجه برآورد سازد تا اعتبارات در جاها و مکان‌هایی که ضرورت چندانی ندارند مورد استفاده قرار نگیرد.

- دو حالت استناد برای اصل وحدت بودجه :

(*) اصلاح بودجه یعنی اینکه تغییر در سرفصل‌ها و اعداد و ارقام در بودجه بوجود آید به معمول در این

حالت رقم کل بودجه تغییر نمی‌کند.

* مهم بودجه زمانی دارند محدود و نیز درآمدها و هزینه‌ها نباید برای کسوف تغییر کند و رقم کل بودجه تغییر کند.

۴) اصل شمولیت و تفصیل :

به این معنی مهم اشاره دارد که باید درآمدها و هزینه‌ها بصورت زیر بنی شود.

۵) اصل تخصیص یا عدم تخصیص :

اصل تخصیص به این موضوع اشاره دارد که باید درآمدها به فعالیت‌هایی که بیش بینی شده است اختصاص یابد و نمی‌توان در آمدی را که برای یک فعالیت مشخص می‌باشد در فعالیت دیگری هزینه کرد.

اصل عدم تخصیص به این موضوع اشاره دارد که هیچ درآمدی نباید به هزینه خاصی اختصاص داده شود یعنی اینکه بدون واريز شدن بودجی به خزانه، به هزینه خاصی اختصاص داده شود.

۶) اصل انعطاف پذیری بودجه :

از آنجایی که بودجه جنبه پیش بینی دارد، برای مواجه با مشکلات غیر قابل پیش بینی، تا حد و حدودی به مدیران و سازگان این اختیار داده شده است تا بتوانند تغییرات جزئی در بودجه مصوب سالانه خود انجام دهند.

۷) اصل تخمینی بودن درآمدها :

این اصل، درآمدهای بودجه را مشروط می‌داند. در این اصل، افزایش و کاهش درآمدها و همچنین کاهش میزان درآمدها به کمتر از آن چیزی که پیش بینی شده است به شرط آنکه قانونی باشد مانعی ندارد.

۸) اصل تعدی بودن (محدود بودن) هزینه‌ها :

این اصل به دو موضوع مهم اشاره دارد : اول آنکه هزینه‌ها در هر واحدی که پیش بینی شده است باید به صرف برسد، دوم آنکه وقتی اعتباری به مبلغ مشخص برای یک سال تصویب می‌شود

در هر سال باید مورد استفاده قرار گیرد.

نکته: تصویب بودجه یا تصویب اعتبارات یک اجازه خرج است نه یک تلفیف.

④ اصل تعادل:

یعنی اینکه درآمدها و هزینه‌ها در بودجه باید با یکدیگر برابر باشند.

- سه نظریه در اصل تعادل:

الف) کلاسیک‌ها یا محافظان توازن سالانه در بودجه کشور

ب) عدم تعادل: از انجامی نه وظیفه دولت‌ها ایجاد ثبات اقتصادی در کشور می‌باشند، دولت‌ها در درازمدت می‌توانند این اصل را در بودجه خود لحاظ نکنند.

ج) عدم تعادل: در این دیدگاه، اعتماد بر این است که عدم تعادل در بودجه برای یک دوره مشخص قابل قبول است و دولت‌ها می‌توانند در یک دوره‌ای، هزینه‌های خود را افزایش

داده و این تعادل را جرم زنند اما در سالهای بعد، با توجه به سودآوری

فعالیت‌های انجام شده، دوباره به تعادل مورد نظر دست پیدا کنند.

* انواع صبه بندی بودجه:

۱- درآمدها و سایر منابع اعتبار:

+ درآمدهای عمومی: درآمدهایی هستند که در اختیار و انحصار و مالکیت دولت می‌باشند و معمولاً این نوع درآمدها به حساب خزانه واریز می‌شوند.

+ درآمدهای اختصاصی: درآمدهایی هستند که به موجب قانون برای مصرف یا مصارف خاص در بودجه کل کشور منظور می‌گردد.

+ درآمدهای شرکت‌ها (دولتی): شرکت‌هایی که مالکیت آن بصورت کامل در اختیار دولت بوده و این

دولت‌ها، سهام داران عمده این شرکت‌ها می‌باشند.

+ درآمدهای سایر منابع تأمین: مثل اوراق مشارکت، استقراض از بانک مرکزی، انتشار اسکناس

از بانک مرکزی

۲- هزینه‌ها:

- + هزینه‌های عادی یا جاری: * پرسنی * اداری
- + هزینه‌های سرمایه‌ای
- + هزینه‌های استعالی

۳- بودجه‌های عملیاتی:

نوعی از صفت بندی است که در آن درآمدها و هزینه‌ها بر اساس فعالیتها تفکیک می‌شود. هر عملیات ممکن است یک طرح، یک پروژه و یک فعالیت و... باشد.

۴- بودجه‌های زمانی:

زمانی که بودجه بر اساس زمانها صفت بندی شود، معمولاً صفت بندی زمانی می‌شود.

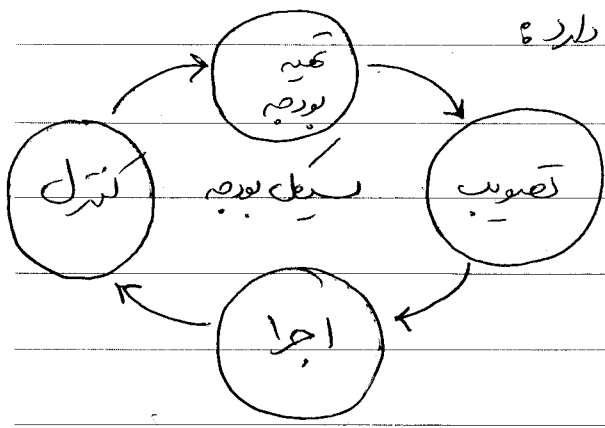
۵- اقتصادی:

یک نوع صفت بندی می‌باشد که صرفاً جهت تصمیم گیری مدیران است که مورد استفاده قرار می‌گیرد و در واقع اطلاعات لازم جهت طرح ریزی بودجه (مقودر اعتبار تصمیم گیران اقتصادی قرار می‌دهد.

* سیکل بودجه ریزی:

برای اینکه یک بودجه تهیه شود، چهار مرحله اساسی وجود دارد:

- ۱- تهیه و پیش نهاد بودجه و تنظیم آن
- ۲- تصویب بودجه
- ۳- اجرای بودجه
- ۴- کنترل بودجه

۱- تهیه، تنظیم و پیشبرد بودجه : (توسط دولت)

۱-۱ صدور برنامه بودجه

۱-۲ ارسال دستورالعمل‌ها، تنظیم بودجه به دستگاه اجرایی برای نظارت بودجه

۱-۳ تهیه بودجه توسط سازگان

۱-۴ بررسی بودجه در مراکز استانی و مراکز سازگانها و وزارتخانه‌ها

۱-۵ تنظیم بودجه اولیه توسط سازگانها و ارائه به سازگان مدیریت و برنامه ریزی

۱-۶ طرح در جلسه هست دولت و تصویب آن

۱-۷ لایحه بودجه به مجلس ارائه می‌شود (نهایی یا غیر آن)

۲- تصویب بودجه : (توسط مجلس یا قوه مقننه)

۲-۱ رای گیری در مورد لایحه بودجه

۲-۲ والداری بررسی به کمیسیونهای مجلس

۲-۳ برنامه و بودجه

۲-۴ ارائه در جلسه علنی

۲-۵ تصویب در مجلس

۲-۶ ارسال تصویبات بودجه به شورای نگهبان

۲-۷ تأیید توده شورای نگهبان

۲-۸ امضاء بودجه تأیید شده توسط رئیس مجلس یا هیئت رئیس مجلس و ابلاغ به دولت

۳- اجرای قانون بودجه : (توسط دولت)

۳-۱ ابلاغ قانون بودجه به سازگانها

۳-۲ انعقاد توافقنامه بین دولت و سازگانها

۳-۳ تخصیص : سازگانها اطلاعاتی اساسی خود را مشخص می‌کنند تا بتوانند به نوعی به اهداف خود دست پیدا کنند.

۳-۴ تأمین اعتبار : اطلاعات خود را که در مرحله تخصیص اولیه بندی شده اند، منابع تأمین مالی آنها

مخصص می‌شود.

۳-۵ تعهد : یعنی وظیفی که به عهده دولت‌ها می‌باشد و فعالیت‌هایی که سازگانهای دولتی

موضوع بہ اجرائی اٹھائی جائے۔

۶-۴ تسجیل : میزان بھٹی دولت بہ سازگاریاں بر اساس مدارک اشیاء کنندہ و مورد تائیدی باشد۔

۷-۳ حوالہ : یعنی درخواست و دریافت وجہ برای جو آئی کہ در مصلحت جیل بیان شدہ است۔

۸-۳ درخواست وجہ : دریافت لویل از طرف دولت بابت حوالہ

۹-۳ خزینہ : مؤسسہ ہائی نے مجلہ ای در پیرا اٹھائیت

*** بازار بیلان بوجہ :**

۱- قوہ مقننہ ← دیوان محاسبات

← کمیشنوں کی مجلس

۲- قوہ مجربہ ← حسب دولت

← شوری اقتصاد

← وزارت امور اقتصادی و دارایی

← خزانہ

← کمیٹیاں کی مالی و انتظامی

← سازگان مدیریت و جرنالہ ریزی

← دستاویز اجرائی

۳- قوہ قضائیه ← بازرسی

*** دیوان محاسبات :** سازگاری است کہ مستقیماً زیر نظر قوہ مقننہ پورہ ویک نهاد نظارت کنندہ از طرف ملت

پر اقدہا و خزینہ ہا دولت می باشد۔

*** اہداف دیوان محاسبات کشور :**

① کنترل عملیات و فعالیت ہا مالی طبعہ وزارت خانہ ہا، مؤسسسا و شرکت ہا کی دولتی یا بیہ عبارتی ہر سازگاری نہ بہ خوبی از بوجہ کل کشور استفادہ می کنند۔

② برسی و حسابرسی و جوہ خزینہ ہا و سایر منابع باقی اعتبار و در آمد ہا بہ خوبی نہ مطابق بر اہداف از پس تعیین شدہ باشد۔

③ کمیٹیشن تفریح بوجہ و ارادہ آن بہ مجلس شوری اسلامی

* نحوه نظارت بر اجرای مجامعات در سه حالت صورت می گیرد :

- ① در حین مصروف بودجه
- ② بعد از مصروف بودجه
- ③ گزارش تفویض بودجه

* کمیسیونهای مجلس که بعد از تصویب کتب بودجه وارد عمل شده و بصورت برزی درآمدها، هزینه ها و اهداف کلی مورد بررسی قرار می دهند و معمولاً تعدیل هایی را در بودجه بوجود می آورند.

چونین نمایندگان دولت موظف به حضور در کمیسیونهای مجلس جهت رفع ابهامات موجود در بودجه می باشند که مجلس با قوه مقننه از این طریق بر بودجه تأثیر می گذارد.

* شورای اقتصاد : وظیفه هماهنگی و هدایت امور اقتصادی کشور را بر عهده دارد که تشکیل شده از وزیر امور اقتصاد و دارایی وزیر نفت ، وزیر نیرو ، وزیر جهاد کشاورزی ، وزیر کار ، وزیر صنعت معدن تجارت به همراه رئیس کل بانک مرکزی و ریاست رئیس جمهور و یا در صورت عدم حضور رئیس جمهور ، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ریاست آن را بر عهده دارد . چونین در موارد خاص و بر حسب ضرورت ، سایر وزرا یا معاونان رئیس جمهور نیز می توانند حضور داشته باشند.

* وزارت امور اقتصاد و دارایی : اصلی ترین وظیفه در حوزه بودجه را بر عهده دارد و با همکاری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به پیش بینی درآمدها و سایر منابع تأمین درآمد می پردازد .

* خزانه : محلی است که در آن کلیه درآمدها متمرکز می شود و از آنجا به تناسب نیازی که سازمانها دارند و همچنین نیازهای فزایندهایی که در فعالیت های سازمانها و شرکت ها بوجود می آید ، اعتبارات تخصیص داده می شود .

* امانت های محلی و استانی : امانت های محلی معمولاً بابت فعالیت هایی به اعتبارات آنها به استناد یا مناطق مختلف داده شده است می توانند در درآمدها و هزینه های تفریحی را بوجود آورند .

* سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور : وظیفه تهیه و تنظیم بودجه را بر عهده دارد تا بودجه به شکل لایحه در آید و به روش کلی محلی یا ملی در بودجه دولت تأثیر گذار است .

* دستاورد اجرای :

۱- پیش بینی بودجه - اجرای بودجه

۲- اجرای بودجه
تجزیه و تحلیل تأثیرات (اثرات) اجرای در بودجه در بحث پیش بینی است.

* ساز و کار بازرسی کل کشور :

نقوه قضائیه از طریق ساز و کار بازرسی پیش از آنکه در روند کنترل بودجه کشور وارد شود.

سازمان بازرسی به دو صورت بر بودجه کنترل دارد :

۱- در حین فعالیت

۲- بعد از اتمام فعالیت

بازرسی ها به دو صورت مستمر و سرزده صورت می گیرد.

* به دو دلیل تهیه بودجه در کشورها به عهده دولت می باشد :

۱- سیاسی : از آنجایی که دولت ها خود چیزی بر نامه ها می بایزند و نسبت به توانایی ها

نقاط قوت و ضعف خود به عنوان عامل اجرایی ، اشراف دارند و بودجه

تجزیه و تحلیل برنامه ریزی جهت دست یافتن اهداف استراتژیک و کلان می بایزند

نیس بهتر و مناسب تر است که دولت ها خود به تهیه بودجه بپردازند

۲- فنی : نظارت بودجه جزء بعهده برخی مأموران مالی دنیا می باشد - این بعهده می بایزند

اطلاعات زیاد و متنوع می باشد تا بتوان به وارده آن اطلاعات ، این بعهده می

حل و فصل شود . از آنجایی که قوه مجریه دارای ساز و کارها و سبک های بسیاری

در کشور می باشد نیس مناسب است تا قوه مجریه یا توسط اطلاعات این ساز و کارها

به تفهیم لری بپردازند

* لایحه بودجه :

* پیام بودجه : که بیان کننده سیاست ها یا اهداف بودجه سال آینده می باشد که توسط

رئیس جمهور یا معاون اول وی در روز ارائه لایحه بودجه به مجلس به صورت شفاهی

در صحن علنی مجلس قرائت می شود .

* متن بودجه: مسائل ماده واحده ها و تبصره ها می باشد نه ضمیمه درآمدها و هزینه های دولت

در آن بیان می شود .

* پیوست های بودجه: اسناد و مدارکی است که جهت تقسیم کردنی حکم نمایندگی مجلس در اختیار آنها قرار می گیرد و این اطلاعات هیچ وقت در لایحه بودجه عنوان نمی شود .

* سه خصیصه قانون بودجه:

① درآمد: این حوزه شامل روستا می شود:

الف) دولت ها باید تمامی درآمدهای بانک در بودجه پیش بینی کرده اند و بدست می آورند. (تالیف)

ب) قانون بودجه خود به تنهایی منسأ حقوقی برای بدست آوردن درآمدها نمی باشد بلکه موجباتی را فراهم

می کند که این درآمدها از طریق قوانین مالیاتی و یا سایر قوانین، یا تعرفه ها بدست می آید .

② هزینه ها:

الف) در هزینه های پر مجلس درآمدها، تصویب بودجه صرفاً یک مجوز می باشد نه یک تالیف و تفهید. (مجاز)

ب) تصویب هزینه ها در یک مورد می تواند منسأ اختیار برای یک سازمان یا دستگاه اجرایی باشد و ضابطه کار آن

از فایده های دولتی به استناد تصویب این هزینه ها در بودجه نمی توانند در دادگاه ها اعاده دعوا نمایند.

③ ضوابط تصویب:

الف) قانون بودجه هیچ گاه نمی تواند بصورت یک طرح از جانب نمایندگان مجلس ارائه شود و همیشه باید

به شکل لایحه به مجلس تقدیم شود .

ب) قانون بودجه مربوط به سال مشخصی می باشد و نباید از تاریخ ذکر شده فراتر رود .

ج) مجلس هیچ گاه نمی تواند تصویب بودجه را حتی بصورت موقت به کمیسو نهایی مجلس و انداز نماید

و حکم در حق علی مجلس باید به تصویب نمایندگان مجلس برسد؛ هیچ بصورت موقت وضع تصور دائمی

د) نمایندگان مجلس حق ندارند تائید نهایی را ارائه دهند که باعث افزایش هزینه های بودجه شود.

*** انواع لایحه تقدیمی بودجه به مجلس :**

۱- لایحه بودجه کل کشور : لایحه یکساله مالی بصورت کلی به مجلس ارائه می شود .

۲- لایحه موقتی (یک یا چند ماهه) $\frac{1}{12}$ ، $\frac{2}{12}$ ، $\frac{3}{12}$ و ...

*** موارد خاص در امتناع تصویب لایحه بودجه :**

۱- تصویب بودجه یک یا چند ماهه

۲- کل لایحه بودجه تصویب نمی شود

*** انواع کنترل بودجه :**

۱- نظارت بروی : برعهده قوه مجریه می باشد .

نظارت در حین انجام کار توسط ذکسانان خزانه و وزارت امور اقتصاد و دارایی صورت می گیرد .

۲- نظارت بیرونی : برعهده قوه قضائیه و قوه مقننه می باشد .

نظارت بعد از انجام بودجه صورت می گیرد و در موارد خاص حق نظارت در حین انجام بودجه را هم دارند .

*** مسائل و مشکلات بودجه برتری در ایران :**

۱- تخصیص اعتبار جهت بقا سازگان نه اجرایی و وظایف

۲- عدم ارتباط بودجه سالانه با شرایط اقتصادی کشور

۳- در نظر گرفتن بار ناشی از فعالیت های فعلی دولت بر روی هزینه های آتی

۴- وجود هزینه های پنهان در بودجه

۵- انعطاف بیش از حد بودجه شرکت های دولتی

۶- تقاضای بودجه اضافی

۷- تعریف تکلیف برای ملگروها نامربوط به سیاست گذاری ها مالی

۸- تلاش برای مصرف اعتبارات در ماه های پایانی سال